

“De Avond van Sven Ratzke is voor iedereen die zich mee wil laten voeren in een reis en een verhaal”

In juni duikt Orkest Phion samen met Sven Ratzke in de wereld van David Bowie en de (klassieke) muzikale helden die hem hebben geïnspireerd. We spreken erover met Sven.

Sven, je hebt al meerdere programma's rondom David Bowie gedaan. Wat fascineert jou zo aan David Bowie?

Ik ben een soort theatermaker die altijd een onderwerp of thema zoekt wat mij interesseert, waaraan ik mijn eigen kleur en interpretatie kan geven. Bowie is natuurlijk één van de meest fascinerende artiesten van de afgelopen eeuw, die zoveel kunst- en muziekvormen met elkaar verbond.

Hij is een artiest die verschillende personages naar voren haalde in zijn muziek, zoals Ziggy Stardust en The Thin White Duke. Dat is heel fascinerend en inspirerend. Het is dan ook niet voor niks dat ik er al drie programma's aan heb gewijd, want het blijft maar fascineren. The Beatles, Queen: allemaal interessant, maar er is geen artiest zoals David Bowie, die zo diep gaat en elke keer zo'n transformatie ondergaat.

Jij brengt zelf ook interpretaties van mensen naar het podium, zoals Marlene Dietrich. Herken jij jezelf als performer in Bowie?

Ja, zeker. Het creëren van een grote puzzel uit inspirerende elementen en daar uiteindelijk iets nieuws van maken, dat hebben wij gemeen met elkaar.

Ik vind het interessant om een interpretatie van personen als Bowie of Marlene Dietrich te geven en mijzelf daarin te laten zien. Ik denk dat dat mensen raakt. Bowie was in zijn personages ook altijd wel zichzelf. Het is een plezier om op het podium een andere dimensie neer te zetten. Je neemt mensen mee op een reis, in een verhaal.

Wat maakt jouw benadering van Bowie in De Avond van Sven Ratzke uniek?

Het is niet zomaar een concert met allemaal stukken achter elkaar, ik vertel ook tussendoor. Het is een reis die je ondergaat. Als je zoiets als performer gaat doen, dan moet je de materie goed kennen. Je leert de lagen kennen die heel belangrijk zijn voor de emotionele verbintenis met de muziek die je gaat zingen.

Een nummer als Heroes, dat kent iedereen. Maar ik geef daar een balladeske benadering aan. Ik breng een verhaal in het hoofd van het publiek. Ik neem je mee in de emotionele lading van het nummer en het Berlijn van de jaren '70. Dat werkt filmisch en net even anders dan de normale pop-interpretatie.

Is zo'n nummer als Heroes belangrijker dan ooit, met wat er nu speelt in de wereld?

We kunnen helden zijn in de zin van dat je opstaat en je stem laat horen als je onrecht ziet. Ik ben geen politiek activistische artiest, dat was Bowie ook niet, maar we spreken ons allebei wel uit tegen onrecht als we dat zien of meemaken.

En natuurlijk ook voor diversiteit. Hij was een artiest die lak had aan in hokjes denken, dat heb ik ook heel erg.

Wat verbindt jou met Orkest Phion?

Ik denk dat Orkest Phion ook niet zo in hokjes denkt. Het is een orkest dat ook weleens met een televisiepersoonlijkheid of popartiest op het podium staat. Muziek is heel breed, daar zijn geen grenzen aan gesteld.

Kurt Weill zei het al: er is geen verschil tussen lichte of klassieke muziek, er is alleen een verschil tussen goede en slechte muziek.

Bowie probeerde veel verschillende dingen, en dat ging ook weleens helemaal mis. Dat is de taak van een artiest. Om niet te blijven steken in iets wat succesvol werkt en steeds uitgemolken wordt, maar dat je elke keer weer vernieuwing zoekt.

Toch zullen mensen niet zo gauw de link tussen klassiek en Bowie leggen. Maar die is er wel?

Zeker. Bowie was erg geïnspireerd door klassieke muziek. Daar zitten in zijn muziek ook veel referenties aan, hij was cultureel breed onderlegd. En hij heeft zelf ook klassieke componisten en musici geïnspireerd.

Wat maakt het zo uniek dat je deze muziek samen met een orkest naar het publiek brengt?

Ik wilde deze muziek altijd al met een orkest ten gehore brengen. Dat is iets unieks, het gebeurt bijna nooit. Samen met onze arrangeur, Christian Pabst, heb ik geprobeerd de nummers een eigen interpretatie en kleur te geven. Dat heeft Christian vertaald naar het orkest. Om een orkest op zo'n emotionele manier in te zetten, dat is heel bijzonder.

Het nummer Lazarus, wat begint met “*Look up here, I'm in heaven*” is een soort testament. Bowie overleed een dag na het uitbrengen daarvan. Dat is kippenviel, als je dat met bijna 70 musici op het podium gaat doen.

Ik heb deze nummers gedaan met een rockband, een uitgekledede versie van alleen piano en stem en nu doe ik het met een klassiek orkest én een rockband erbij. Het is een waardevolle toevoeging aan mijn uiteenzetting met die muziek, het is een *dream come true*.

De kers op de taart?

Zeker. Sinds 2014 maak ik al programma's rondom de muziek van Bowie en dan is dit wel de kers op de taart om het mee af te sluiten. Daarmee wil ik niet zeggen dat ik nooit meer David Bowie ga zingen, maar de komende twee jaar ben ik met andere dingen bezig. Dus dit voelt wel een beetje als het krijgen van een medaille, ontzettend leuk.

Waar kijk je het meeste naar uit?

Lazarus en Heroes zijn emotionele nummers, met het orkest erbij blijft geen oog droog.

En wat heel uniek is, is een nummer genaamd Sweet Thing/Candidate. Een episch nummer van bijna 8 minuten, echt een soort film. Bowie heeft dat maar een aantal keer live gedaan. Als nummer al heel bijzonder, maar om dat met een orkest te doen: dat is nog nooit gebeurd. Dat durft ook niemand aan, want het zijn wel 8 pagina's tekst en er komen dertig personages in voor. Maar dat arrangement is fantastisch.

Het is geen 'programma met pop-nummers waar een orkest naast staat'. Het orkest is belangrijk. Ik wil dat elk instrument hoorbaar is, ingezet wordt in de logica van de muziek en kan shinen.

Sweet Thing/Candidate is alsof je een kast opentrekt waar allerlei kleine dingetjes in gebeuren. Ook visueel is dat voor het publiek fantastisch om mee te maken.

Is dat ook hét moment in de voorstelling waar je als performer naar uitkijkt?

Het gaat vooral om de dynamiek in de voorstelling. Van kleine momenten waarbij je denkt: speelde iedereen nou? Zo zacht, mooi en intens klein. Naar heel episch en groots.

Het orkest laat echt zien hoe flexibel en dynamisch ze kunnen zijn in deze setlist. Het is een goede setlist waarbij je momenten hebt van "Wauw, wat een oeuvre." Maar ook: "Wát een orkest. Wat kunnen ze allemaal wel niet en wat krijg ik nu te horen en te zien." Dat is geweldig om als publiek mee te maken, maar zeker ook als performer.

Wat hoop je dat het publiek voelt en meeneemt na deze avond?

Dat het een unieke happening is waar ze bij zijn geweest. Wanneer maak je nou mee dat bijna 70 musici de muziek van pop-legende David Bowie op één podium spelen? En er valt natuurlijk ook nog wat te lachen tussendoor. Het is niet alleen maar muziek, muziek, muziek. Ik vertel ook over de muziek. Het is een allround experience.

Voor wie is De Avond van Sven Ratzke?

Voor iedereen die een open mind heeft. Ik heb niet één publieksgroep. In mijn publiek zie ik jongeren, queers, advocaten en 80-jarigen zitten. Iedereen met een open mind, die zich mee wil laten voeren in een reis en een verhaal, is welkom.

Je hoeft niet per se een mega fan van Bowie te zijn. Je kunt zijn muziek juist ook leren kennen door deze voorstelling.

Het is voor jong en oud, ook voor mensen die van klassieke muziek houden. Er worden bijvoorbeeld ook instrumentele stukken gespeeld, van Stravinsky en Strauss.

De Avond van Sven Ratzke is van 12 t/m 19 juni te zien in Enschede, Nijmegen, Apeldoorn, Deventer en Arnhem.